

דף יד.

עין משפט א.

או"ח סימן תרצב סעיף ב

ב. ג. אין לדבר בעת קריאתה ט.

עין משפט ב.

או"ח סימן תכב סעיף ד

ה. ו. אפי' באמצע' ההלל שואל בשלום אדם שצריך לנהוג בו כבוד, ומשיב שלום לכל אדם, אבל בענין אחר לא יפסיק.

הגה: ודוקא בר"ח וחיה"מ פסח שאין גומרין ההלל, אבל כשגומרים אותו דינו כקריאת שמע לענין הפסקה כמו שנתבאר בסי' תפ"ח סעיף א'.

או"ח סימן תפח סעיף א

א. א. בשחרית אומרים הזמירות של שבת ב וגומרין ההלל ל, ואין מפסיקין בו אלא כדרך שאמרו בקריאת שמע, באמצע הפרק שואל בשלום אביו או רבו ומשיב שלום לאדם נכבד שנתן לו שלום. ובין הפרקים שואל בשלום אדם נכבד ומשיב שלום לכל אדם.

הגה: בימים שגומרים ההלל מברכים לקרוא ההלל, ובימים שאין גומרים בו

ט. ואם שח בין ברכה לקריאה צריך לחזור ולברך, אבל אם שח באמצע אין זה הפסק וא"צ לחזור. וקריאת המגילה לא עדיף מק"ש והלל.

י. היינו באמצע הפרק.

כ. ונהגו גם לומר מזמור שיר ליום השבת, דגם יו"ט נקרא שבת ויש מדלגים מזמור שיר ליום השבת אלא מתחילים מ-טוב להודות לה'. והמנהג להוסיף בזמירות בשחרית אחר יושב בסתר מזמור השייך לאותו רגל.

ל. ומברכים לגמור ההלל, והר"מ מרוטנבורג לא היה מברך לגמור אלא לקרוא גם כשגומרין אותו דהיה אומר שאם יברך לגמור ויחסר ממנו איזה או תיבה הוי ברכה לבטלה, ומנהג הספרדים לברך לגמור ואין לחשוש למהר"ם כי לגמור היינו כמו וגומרין אותה עם הנץ החמה, אבל מנהג אשכנז לברך לקרוא. קרא את ההלל מתחילה ועד סוף ולא בירך לא בתחילה ולא בסוף יצא ידי חובה דברכות אינם מעכבות. כה"ח אות ח'.

ואם מסופק אם אמר ההלל ביו"ט או לא אמרו א"צ לחזור מספק, דהלל של יו"ט אינו מן התורה וספיקא לקולא, שם אות ט' משאגת אריה. במקום שאין מנהג אם לברך לקרוא או לגמור ראוי לחוש לדברי המהר"ם ולברך לקרוא שאז יוצא לכו"ע, כ"כ בשו"ת הרמ"א סי' ל"ה. ומ"ב אות ג'.

ההלל לענין ההפסקה באמצע עיין בסי' תכ"ב סעיף ד'.

א. ב. אם פסק באמצע ההלל ^מ אפי' שהה כדי לגמור כולו, אינו צריך לחזור אלא למקום שפסק.

עין משפט ג. או"ח סימן רי סעיף ב

ב. ג. הטועם את התבשיל ^נ א"צ לברך ^ס עד רביעית ואפי' אם בולעו ^ע. וי"א שאם בולעו טעון ברכה ^פ ולא פטרו הטועם אלא בפולטו ואז אפי' בהרבה פטור וא"צ ברכה.

הגה: וספק ברכות להקל ^צ.

עין משפט ד. או"ח סימן תקסז סעיף א

א. א. השרוי בתענית יכול לטעום כדי רביעית ובלבד שיפלוט אותו

^מ. אפי' באמצע הפרק, מ"ב אות ו'. ואפי' שהה מאונס כדי לגמור כולו. וכל היום כשר לגמור את ההלל מעמוד השחר עד צאת הכוכבים, ולכתחילה לא יקרא אותו לפני הנץ החמה. כה"ח אות ט"ז.

^נ. וי"א היינו לדעת אם מלוח או חסר לו תבלין אבל בטועם לדעת אם הוא טוב צריך לברך, והעיקר תלוי בכוונת הלב. אבל יש חולקים, ולכן בכה"ג יכוון להנאת אכילה ויברך.

והטועם התבשיל בע"ש משום טועמיה חיים זכו אינו בכלל זה וחייב לברך כיון שמתכוון לאכול ואפי' בכל שהוא, חייב לברך.

^ס. לשון הטור, ומשמע דאם רוצה לברך רשאי וע"כ הגיה הב"ח דאין לברך, ופי' אסור לברך.

^ע. אבל אם כוונתו לאכול מעט אסור לעשות הרבה פעמים מהרבה קדירות שזו אכילה גמורה היא, מ"א ס"ק ז'. והאוכל משום טעימה שיעורו בכזית כמו במשקין ברביעית.

^פ. ואפי' בכל שהוא, טור וב"י.

^צ. וע"כ אפי' בבולעו בפחות מרביעית א"צ לברך, ואם פולטו אפי' יותר מרביעית, וכך היא דעת מר"ן.

ויבטבאק אפי' שנותן בו ריח ומערב בו בשמים המנהג שלא לברך עליו, כה"ח אות ל"ג.

מהפה ק, חוץ מיוה"כ וט' באב ר שגם זה אסור.

הגה: ויש מחמירין בכל תענית צבור ש וכך נוהגין.

או"ח סימן פט סעיף ב

עין משפט ה.

ג. כיון שהגיע זמן תפלה ת אסור לאדם להקדים לפתח חבירו לתת לו שלום משום דשמו של הקב"ה שלום א. אבל מותר לומר לו בוקר טוב, ואפי' זה אינו מותר אלא כשהוצרך ללכת לראות איזה עסק ב אבל אם הולך לקבול פניו קודם התפלה אפי' בלשון זה של בוקר טוב אסור. כמ"כ אסור לכרוע לחבירו כשמשכים לפתחו, וי"א דכריעה אסורה אפי' בלא משכים לפתחו.

ק. מברייטא בברכות י"ד, ורוצה לטעום התבשיל כדי לדעת אם צריך מלח או תבלין, רש"י שם. ואפשר דאפי' כוונתו להנאת עצמו מותר, דלא קיבל עליו שלא יהנה בתענית אלא שלא יאכל ולא ישתה וזה לא הוי אכילה. מ"א ס"ק א'. ומ"ב אות א'. ומי שמודר מאיזה מאכל אסור אפי' לטעמו אפי' בטעם ופולט דהוא ג"כ נהנה. ט"ז ס"ק א'.

ושיעור רביעית היינו רביעית הלוג, כך פירש רש"י, הביאו הב"י וכתב דכן עיקר, ולא רביעית ביצה. מ"א ס"ק ב', ומ"ב אות ב'. ורביעית בעצמו בכלל ההיתר, רק יותר מרביעית אסור דחשיב הנאה.

ר. ואפי' פחות מרביעית אסור, דלאו בקבלתו תלוי הדבר. לבוש.

ש. דרך בתענית יחיד אפשר לומר שכו"כ קיבל, אבל בת"צ לא בקבלתו תלוי הדבר. מ"א ס"ק ג'.

ותענית שהטילו הצבור י"א דהוי כתענית יחיד, וי"א כתענית צבור ותלוי מה דעתם כשהטילו התענית אם רק מאכילה ושתייה או גם מטעימה. כה"ח אות ט'. וכשמבשלים לצורך סעודת מצוה יש להקל לטעום התבשיל גם בתענית צבור חוץ מט' באב בפחות מרביעית מעט מעט ולפלוט. מ"ב אות ו' מח"א.

ת. היינו מעלות השחר, כיון דאם התפלל מעה"ש בדיעבד יצא. ומה טוב ומה נעים להזהר מדבור חול משהתעורר עד אחר התפלה.

א. ואסור לברך אדם לפני שמתפלל וכן אסור לעשות השכבה לנפטר לפני התפלה. גם לא ינשק ילדיו הקטנים או יד רבו ואביו קודם התפלה, כה"ח אות י"ג.

וכיון ששמו של הקב"ה שלום אסור להקדים כבוד אדם לכבוד המקום בשמו של מקום.

ב. ואגב זה הולך לפתח חבירו לומר לו בוקר טוב, אבל ליתן לו שלום אפי' בכה"ג אסור, מ"א ס"ק ז'. ואפי' בבהכנ"ס ללכת ממקום למקום לומר שלום או בוקר טוב אסור, פמ"ג בא"א אות ז'.

והגם שאסור להתעסק בצרכיו לפני שיתפלל כאן איירי שהולך רק לראות עסק אם יצטרך לו אחר התפלה, כה"ח אות ט"ז.

ב. ד. אם התחיל לברך הברכות אין לחוש כל כך^ג, ואם אינו משכים לפתחו אלא פגש אותו בדרך מותר ליתן לו שלום.
ו"א אפי' בפגש חברו בשוק לא יאמר לו רק בוקר טוב^ד כדי שיזכור שלא יתעכב בדברים אחרים עד שיתפלל.

או"ח סימן פט סעיף ג

עין משפט ו.

ג. ה. אסור לאדם להתעסק בצרכיו^ה או ללכת לדרך עד שיתפלל^ו שמונה עשרה.

הגה: ויש מקילין אחר שברכו מקצת ברכות קודם ברוך שאמר, וטוב להחמיר בזה.

ג. ו. אסור לאכול^ז או לשתות קודם תפילה, אבל מים^ח מותר לשתות

ג. א. אכל להשכים לפתחו אסור גם בהתחיל לברך מקצת ברכות, כה"ח אות י"ח. ואפי' לאביו או רבו להקדים לומר שלום לפתחו אסור, שם אות י"ט מפמ"ג.

ד. אפי' ברגיל לומר לו שלום, מ"א ס"ק ט', ואם יש חשש איבה בגברא אליהם אם יכול לתת לו יד בלי לומר שלום זה עדיף.

כמ"כ אסור לשלוח דורון לחבירו לפני התפלה דהוי בכלל שאילת שלום, כה"ח אות כ'.
ובשבת יאמר לו שבתא טבא במקום בוקר טוב, כדי לקיים זכור את יום השבת, כה"ח אות כ"א.

ה. אכל צורך מצוה כגון צרכי שבת ויו"ט מותר לקנות בבוקר קודם תפלה, וכ"כ הפר"ח ובלבד שיקרא ק"ש ותפלה בזמנה, ו"א דוקא אם לא ימצא לקנות כלום אחר התפלה יקדים לקנות קודם, כ"כ בח"א.

ו. ואם אין השיירא מחכה לו מותר ללכת, ב"י.
ולאו דוקא שחרית אלא אפי' כל תפלה שהגיע זמנה אסור לו לצאת עד שיתפלל אותה, כ"כ בכ"מ פ"ו מהלכות תפלה הלכה ד' מהרב מנוח.

ז. ואם אכל, עליו הכתוב אומר "ואותי השלכת אחרי גויך" אל תקרי "גויך" אלא "גאיך" דהיינו אחר שנתגאה בא לקבל עליו עול מלכות שמים, מגמ' ברכות י' ע"ב.

ח. ועיין בכה"ח אות כ"ח מה שהביא מדברי הזוהר, ולפי דבריו כל שישן שינת קבע על מטתו כיון שנסתלקה ממנו בחינת הנשמה ולא נשאר כי אם בחינת הנפש אסור לאכול עד שיתפלל וא"כ אפי' קם בחצות לילה אסור לו לטעום דבר עד אחר התפלה, וכ"כ המ"א בס"ק י"ד.

ט. ונכון להמתין עד סוף עלינו לשבח שאז יורד השפע לכל העולמות, ועיין בכה"ח שם.
י. דלא שייך בהם גאווה, אבל חלב שסועד הלב אסור, אבל קפה או תה שזה רק ליישב דעתו של אדם מותר, כה"ח אות ל'. והיינו בלי סוכר אבל עם סוכר אסור, כ"כ הפר"ח באות ג' והברכי יוסף, מ"מ מי שאינו יכול לשתות בלי קצת סוכר מותר כדי שתתישב דעתו, כה"ח אות ל"א.

קודם תפלה בין בחול בין בשבת ויו"ט ט, וכן אוכלים ומשקים לרפואה י מותר.

עין משפט ז.

או"ח סימן פו פעיף ה

ה. ואלו הן בין הפרקים: בין ברכה ראשונה לשניה, בין שניה לשמע כ, בין שמע לוהיה אם שמוע, בין והיה אם שמוע לויאמר, אבל בין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק כדי שלא יפסיק בין ה' לאמת ל אלא קודם יאמר ה' אלהיכם אמת, ואז יפסיק כדין באמצע הפרק.

דף יד:

עין משפט א.

או"ח סימן פו פעיף ו

ו. אם פסק אחר שאמר אמת, או אחר שאמר ה' אלהיכם אמת, א"צ לחזור ולומר אמת עוד הפעם אלא חוזר למקום שפסק.

עין משפט ב.

או"ח סימן פו פעיף ח

ח. צריך לסמוך גאולה לתפלה ולא יפסיק אחר שאמר גאל ישראל, ורק אם אירע לו אונס ולא הניח תפילין ונזדמנו לו בין גאולה לתפלה מניחם ולא יברך עליהם עד אחר התפלה, אבל טלית לא יניח אז, ואם עד שלא אמר גאל ישראל נזדמנו לו טלית ותפילין מניחם ולא יברך

והמחמיר שלא לשתות אפי' מים תע"ב, כי י"א דדעת הרי"ף והרמב"ם דאפי' מים אסור אם לא שזה לרפואה או יישוב הדעת, כה"ח אות ל"ד.

ט. ויש אוסרין בשבת ויו"ט משום קידוש כמ"ש הטור וב"י וע"כ יש להחמיר היכא דאפשר אפי' אם לא נזהר בחול, כה"ח אות ל"ה.

י. אפי' דברים שיש בהם משום גאווה, דכיון שאינו עושה אלא לרפואה מותר.

כ. הגם שאין מפסיקין בין ברכה להדבר שמברכין עליו כאן שאני כיון שלא ברכו על מקרא ק"ש או לקרוא ק"ש ע"כ לא קפדינן כ"כ הכ"מ בפ"ב דק"ש הלכה י"ז, בשם הרב יונה.

ל. והטעם בגמ' משום דכתיב "וה' אלהים אמת" כלומר ולפיכך אין מפסיקים בין אלהיכם ל-אמת, ב"י.

ואפי' כדין אמצע הפרק לא יפסיק, כה"ח אות כ"ט.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עליהם עד אחר התפילה.

הגה: וי"א דקודם גאל ישראל יברך על התפילין והכי נהוג.

עין משפט ג.ד. או"ח סימן עא סעיפים ה ו

ה.ו. ו. החופר קבר למת פטור, ואם היו שנים או יותר חופרים כל הנצרכים לצורך החפירה בבת אחת פטורים. ואם יש נוספים, נשמיטין וקורין וחוזרים אילו ומתעסקים והאחרים נשמיטין וקוראין.

יו"ד סימן שפה סעיף א

א. א. החופר כוך או קבר למת פטור מק"ש ומן התפלה ומן התפילין ומכל מצות האמורות בתורה^מ. ואם הם שנים והגיע זמן ק"ש ותפילה אחד עולה וקורא ק"ש ומתפלל ומתחלף עם חבירו. מ"מ אם צריך שניהם לחפור הקבר שניהם פטורים.

עין משפט ה. או"ח סימן כה סעיף ד

ה. ד. צריך שיהיו עליו התפילין בשעת ק"ש ותפלה^נ.

מ. מברכות י"ד ע"ב.

נ. מברכות דף י"ד ע"ב. ואם חושש שיעבור זמן ק"ש יקרא אותה גם בלא תפילין, כה"ח אות כ"ח.

ואחרי זה יקרא פרשת "קדש לי" וכן פ' "והיה כי יביאך" שהם כתובים בתורה לפני פרשת שמע ופ' והיה אם שמוע, ואם היא שעת הדחק יקרא אותם אחר העמידה או אחר עלינו לשבח. כה"ח אות ל'.